

Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva za rok 2019

Úvod

Správa o činnosti zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu (ďalej len „zástupca“) za rok 2019 sa predkladá na základe Štatútu zástupcu Slovenskej republiky pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „štatút“), ktorý bol schválený uznesením vlády Slovenskej republiky (ďalej len „vláda“) č. 543/2005 z 13. júla 2005, a ktorý zástupcovi ukladá každoročne, najneskôr do konca marca, vypracovať správu o činnosti za uplynulý rok a predložiť ju na rokovanie vlády. Predkladaná správa nadväzuje na správu za rok 2018 a je spracovaná podľa stavu k 31. decembru 2019.

I. Činnosť zástupcu

V roku 2019 funkciu zástupcu vykonávala JUDr. Marica Pirošíková (ďalej len „zástupkyňa“). Funkciu spoluzástupkyne vykonávala JUDr. Miroslava Bálintová. Zástupkyňa v súlade so štatútom zastupovala Slovenskú republiku v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „Súd“).

Zástupkyňa v roku 2019 v súlade so štatútom a ďalšími relevantnými dokumentmi:

- predkladala oficiálne stanoviská k prijateľnosti a podstate sťažností podaných proti Slovenskej republike (pravidlá 54 a 54A Rokovacieho poriadku Súdu);
- predkladala na vyžiadanie Súdu ďalšie stanoviská, stanoviská k vyjadreniam sťažovateľov k stanoviskám vlády k prijateľnosti a podstate sťažností, vyjadrenia k ďalším podaniam sťažovateľov a k dokumentom a dôkazom, ktoré Súdu sťažovatelia zaslali (pravidlá 54 a 59 Rokovacieho poriadku Súdu);
- vyjadrovala sa na základe výziev Súdu k nárokom sťažovateľov na spravodlivé zadosťučinenie (pravidlo 60 Rokovacieho poriadku Súdu);
- zaujímala v súlade s článkom II. ods. 1 písm. b) štatútu, po vyjadrení ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“), stanovisko k možnosti uzavretia zmieru (pravidlo 62 Rokovacieho poriadku Súdu);
- predkladala Súdu jednostranné vyhlásenia vlády s cieľom uzavretia niektorých prípadov, v ktorých sťažovatelia nesúhlasili s podmienkami zmieru a vyčiarknutia týchto sťažností;
- predkladala Súdu žiadosti o možnosť intervenovať ako tretia strana v prípadoch proti iným štátom a vyjadrenia vlády v pozícii tretej strany;
- podávala správy Výboru ministrov Rady Európy (ďalej len „VM RE“) o individuálnych a všeobecných opatreniach prijatých v Slovenskej republike v súvislosti s výkonom rozsudkov Súdu a pripravovala podklady pre prijatie záverečných rezolúcií VM RE o ukončení sledovania výkonu rozsudkov;
- predkladala príslušným sekciám a odborom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „MS SR“) návrhy na legislatívne zmeny právneho poriadku

Slovenskej republiky, ktorých potreba vyplynula z rozhodovacej činnosti Súdu a spolupracovala pri príprave legislatívnych riešení vzniknutých problémov.

Hlavná činnosť zástupkyne bola teda v roku 2019 zameraná na prípravu oficiálnych stanovísk k prijateľnosti a podstate sťažností proti Slovenskej republike, ktoré Súd notifikoval vláde, dodatočných stanovísk a vyjadrení k nárokom sťažovateľov na spravodlivé zadostučinenie. Na vyžiadanie Súdu alebo z vlastnej iniciatívy boli Súdu zasielané ďalšie písomné podania. Pri vypracúvaní stanovísk a ďalších podaní sa vychádzalo z podrobnej analýzy skutkového stavu každého jednotlivého prípadu, z podkladov od dotknutých vnútroštátnych orgánov, z relevantného spisového materiálu, z príslušných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a z relevantnej judikatúry Súdu k príslušným článkom Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) a jeho protokolov. Pri vypracúvaní stanovísk a ďalších podaní bola zástupkyňa v pravidelnom pracovnom kontakte s dotknutými súdmi, orgánmi činnými v trestnom konaní, príslušnými sekciami a odbormi MS SR, ďalšími ministerstvami a orgánmi verejnej moci.

Zástupkyňa je zároveň členkou rôznych pracovných skupín a komisií podieľajúcich sa na tvorbe právnych predpisov. Okrem týchto činností zástupkyňa pôsobila ako členka Skupiny expertov na systém Európskeho dohovoru o ľudských právach (DH-SYSC). Zástupkyňa sa tiež zúčastnila na 1340. zasadnutí Výboru delegátov ministrov Rady Európy (12. – 14. marec 2019, Štrasburg) a stretnutí zástupcov členských štátov pred Súdom (16. – 18. júna 2019 a 4. októbra 2019).

Aj v uplynulom roku zástupkyňa a spoluzástupkyňa pôsobili ako lektori na odborných seminároch a prednáškach pre sudcov, prokurátorov, asistentov sudcu najvyššieho súdu, justičných čakatel'ov, vyšších súdnych úradníkov, advokátov a advokátskych koncipientov. Seminára boli zamerané najmä na praktické aspekty uplatňovania Dohovoru v právnom poriadku Slovenskej republiky.

Pracovníci kancelárie zástupcu aj v roku 2019 publikovali v *Justičnej revue* pre potreby právnej praxe slovenské preklady rozsudkov a vybraných rozhodnutí Súdu, týkajúcich sa sťažností podaných proti Slovenskej republike. Okrem toho kancelária zástupcu spolupracuje s Najvyšším súdom Slovenskej republiky pri zverejňovaní slovenských prekladov prehľadov judikatúry Súdu vo vybraných oblastiach v bulletine Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

II. Prehľad štatistických údajov

a) všeobecne

Podľa štatistických údajov Súdu¹ bol vývoj vo vybavovaní sťažností týkajúcich sa Slovenskej republiky za posledných desať rokov nasledujúci:

<i>sťažnosti proti Slovenskej republike</i>	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
sťažnosti pridelené na preskúmanie príslušnému orgánu (samosudcovi, výboru alebo komore)	568	553	531	464	324	353	309	425	390	300

¹ Údaje v nasledujúcej tabuľke sú vypracované na základe oficiálnych štatistík Súdu, prístupných na jeho internetovej stránke (pozri https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=reports&c=#n1347956587550_pointer).

neprijaté alebo vyčiarknuté sťažnosti bez notifikácie vláde	664	694	1053	642	329	314	291	354	395	268
sťažnosti notifikované vláde	129	96	48	56	28	30	43	47	32	55
rozsudky (počet sťažností, o ktorých bolo rozhodnuté rozsudkami*)	40	21	23	16	14	14	10	12 (18)	11 (19)	6 (9)
rozhodnutia o neprijateľnosti sťažností (vyhlásené po predložení stanovísk strán)	20	15	10	9	11	5	3	1	5	7
rozhodnutia, príp. rozsudky o zmieri (počet sťažností, o ktorých bolo rozhodnuté rozhodnutiami*)	44	29	9	21	9	20	18	12 (18)	7 (15)	9 (16)
rozhodnutia o vyčiarknutí sťažnosti na základe jednostranného uznania porušenia zo strany vlády (počet sťažností, o ktorých bolo takto rozhodnuté*)	12	2	3	4	3	4	5	2 (4)	3	4 (5)

* Súd v niektorých prípadoch sťažnosti spojil na spoločné konanie a rozhodol o nich spoločným rozsudkom alebo rozhodnutím.

b) rozsudky a rozhodnutia v roku 2019

Zo sťažností, ktoré boli notifikované vláde, Súd v uplynulom roku rozhodol celkovo 36 prípadov. Súd vyhlásil 6 rozsudkov, z toho v merite veci bolo vyhlásených 5 rozsudkov (týkajúcich sa 7 sťažností) a 1 rozsudkom došlo k revízii predošlého rozsudku. Okrem toho Súd vyhlásil 9 rozhodnutí, ktorými vyčiarkol 16 sťažností na základe zmieru dosiahnutého medzi stranami, 4 rozhodnutia, ktorými vyčiarkol 5 sťažností zo zoznamu na základe jednostrannej deklarácie vlády, v 1 prípade rozhodol o vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu svojich prípadov z iných dôvodov a v 7 prípadoch Súd sťažnosti vyhlásil ako celok za neprijateľné (pozri nižšie).

V roku 2019 Súd 5 rozsudkami, ktoré sa týkali celkovo 7 sťažností, konštatoval porušenie niektorého z článkov Dohovoru zo strany Slovenskej republiky (v roku 2018 to bolo 8 rozsudkov týkajúcich sa 15 sťažností). V 1 rozsudku týkajúcom sa 2 sťažností Súd konštatoval porušenie článku 5 Dohovoru (právo na osobnú slobodu a bezpečnosť), v 2 prípadoch rozhodol o porušení článku 6 (právo na spravodlivé súdne konanie), v 1 prípade rozhodol o porušení článku 8 Dohovoru (právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života) a v 1 rozsudku týkajúcom sa 2 sťažností konštatoval porušenie článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru (právo na pokojné užívanie majetku).

Rozsudky Súdu, vyhlásené od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravodlivé zadost'učinenie
1	3912/15 7675/15	Marek Móry Matúš Benc	D-5/1 c) svojoľnosť väzby v prípravnom konaní	rozsudok z 22. januára 2019 porušenie D-5/1 2 x 4 000 EUR – NU
2	2294/17 48691/17	Košťál a ďalší	D-14, 1P-1 právo na pokojné užívanie majetku vlastníkov bytov v kontexte regulácie nájomného	rozsudok z 5. marca 2019 porušenie P1-1 2 673 500 EUR – MŠ a NU 111 030 EUR – T
3	21998/14	Alena Lispuchová a Peter Lispuch	D-6/1 právo na spravodlivé konanie v súvislosti s porušením princípu právnej istoty a rovnosti zbraní	rozsudok z 15. októbra 2019 porušenie D-6/1 331,12 EUR – T

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Rozsudok Spravidlivé zadost'učinenie
4	45084/14	Branislav Adamčo	D-6 /1 a 3 b) právo na prejednanie veci súdom zriadeným na základe zákona a kontradiktórnosť konania	rozsudok z 12. novembra 2019 porušenie D-6 5 000 EUR – NU 8 000 EUR – T
5	6318/17	M. M. B.	D-8 právo na rešpektovanie súkromného života	rozsudok z 26. novembra 2019 porušenie D-8 10 000 EUR – NU 2 991 EUR – T
6	2294/17 48691/17	Košťál a ďalší	revízia rozsudku z 5. marca 2019	rozsudok z 3. decembra 2019 priznanie súm predtým priznaných zosnulému sťažovateľovi jeho dedičom

D-x/y = článok x odsek y Dohovoru

yP-x = článok x Protokolu č. y

MŠ = majetková škoda

NU = nemajetková ujma

T = trovy konania

Podrobnosti o jednotlivých rozsudkoch sú uvedené v prílohe č. 1.

V roku 2019 Súd vydal 9 rozhodnutí, ktorými vzal na vedomie zmier medzi sťažovateľmi a vládou po tom, ako sa uistil, že dosiahnutý zmier je založený na rešpektovaní ľudských práv tak, ako je to definované v Dohovore a jeho protokoloch a rozhodol o vyčiarknutí 16 sťažností zo svojho zoznamu prípadov.

Rozhodnutia Súdu o zmieri, prijaté od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia	Odškodnenie
1	7934/18	Pavol Beca	D-6/1 primeranosť dĺžky trestného konania	17. 1. 2019	2 700 EUR
2	27984/18 33876/18	Anna Jureková Marianna Mlynková	D-6/1 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania	7. 3. 2019	4 700 EUR 1 100 EUR
3	45511/18	Igor Jozefko	D-6/1 primeranosť dĺžky trestného konania	21. 3. 2019	5 900 EUR
4	37844/18 38864/18 42150/18	Stanislav Hnidka Stanislav Hnidka Stanislav Jurík	D-6/1, D-13 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania, absencia účinného prostriedku nápravy	21. 3. 2019	1 200 EUR 1 500 EUR 1 500 EUR
5	26730/18 33643/18	Teodor Hudák Jozef Bača	D-6/1 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania	21. 3. 2019	3 300 EUR 2700 EUR
6	57944/18 58474/18	Oľga Zambojová Alžbeta Prestová	D-6/1 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania	20. 6. 2019	1 600 EUR 2 200 EUR
7	6143/19 7181/19	Ján Fit'ma Jozef Zelenák	D-6/1 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania	29. 8. 2019	3 300 EUR 2 000 EUR

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia	Odškodnenie
8	727/19	Ernest Darázs	D-6/1 primeranosť dĺžky trestného konania	12. 9. 2019	3 300 EUR
	732/19	Branislav Adamčo			1 000 EUR
9	57285/18	CIVILCO MKH spol. s r.o.	D-6/1 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania	12. 9. 2019	4 410 EUR

V rozhodovacej činnosti Súdu existuje inštitút tzv. rozhodnutia na základe jednostrannej deklarácie dotknutej zmluvnej strany Dohovoru (napr. *Tahsin Acar proti Turecku*, [VK], č. 26307/95, ods. 75-77, ECHR 2003-VI, *Meriakri proti Moldavsku* (vyčiarknutie), č. 53487/99, 1. marca 2005, *Swedish Transport Workes Union proti Švédsku*, (vyčiarknutie), č. 53507/99, 18. júla 2006 a *Van Houten proti Holandsku* (vyčiarknutie), č. 25149/03, ECHR 2005-IX). Ide o prípady, v ktorých je dotknutá vláda pripravená uzavrieť zmier za podmienok navrhnutých Súdom, avšak sťažovateľ s uzavretím zmiery nesúhlasí. Za predpokladu, že vláda jednostranne deklaruje, že uznáva porušenie práv sťažovateľa a je pripravená zaplatiť mu spravodlivé zadosťučinenie, Súd môže, ak je presvedčený, že dodržiavanie ľudských práv zaručených Dohovorom a jeho protokolmi nevyžaduje, aby sa pokračovalo v posudzovaní predmetnej sťažnosti, vziať na vedomie podmienky deklarácie dotknutej vlády a formu zabezpečenia dodržania v nej uvedených záväzkov a rozhodnúť o vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu svojich prípadov v súlade s článkom 37 ods. 1 písm. c) Dohovoru (t. j. z dôvodu, že okolnosti vedú k záveru, že pre akýkoľvek iný dôvod zistený Súdom nie je potrebné pokračovať v posudzovaní sťažnosti). V súlade s aktuálnou judikatúrou Súdu sa v prípadoch, ak vláda navrhne zmier, ktorý sťažovatelia odmietnu, suma uvedená v jednostrannej deklarácii vlády znižuje oproti sume navrhutej v deklarácii o zmieri o 10 %. Zástupkyňa tento postup začala využívať už v roku 2007. V ďalších rokoch v tejto praxi pokračovala a v roku 2019 Súd takto vo vzťahu k Slovenskej republike 4 rozhodnutiami vyčiarkol 5 sťažností.

Rozhodnutia Súdu o vyčiarknutí sťažnosti na základe jednostrannej deklarácie vlády, prijaté od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu Predmet súdneho konania	Dátum rozhodnutia	Spravodlivé zadosťučinenie
1	20156/18	Alica Dantsitsová	D-6/1, D-13 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania, absencia účinného prostriedku nápravy	17. 1. 2019	720 EUR
2	9169/18	Anna Maronová	D-6/1 primeranosť dĺžky trestného konania	17. 1. 2019	1 080 EUR
	26138/18	Štefan Malý			1 080 EUR
3	23222/18	Miroslav Maslák	D-6/1 primeranosť dĺžky trestného konania	14. 2. 2019	990 EUR
4	58143/18	Štefan Kadnár	D-6/1 primeranosť dĺžky občianskoprávneho konania	12. 9. 2019	1 710 EUR

V období od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019 Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažnosti z iných dôvodov než zmier alebo jednostranná deklarácia iba v 1 prípade. K vyčiarknutiu došlo po tom, ako sa k notifikovanej sťažnosti vyjadrila vláda, a to z dôvodu, že sťažovateľ nereagoval na výzvy Súdu, z čoho Súd vyvodil, že nemá záujem na ďalšom prerokovaní svojej sťažnosti v zmysle článku 37 ods. 1 písm. a) Dohovoru. Išlo o nasledovné rozhodnutie:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo Protokolu	Rozhodnutie (dátum vydania)
1	47826/17	Oldřich Gallée	D-14, 1P-1	rozhodnutie zo 17. 1. 2019 vyčiarknutie sťažnosti zo zoznamu prípadov

V 7 prípadoch Súd rozhodol v prospech Slovenskej republiky rozhodnutím o neprijateľnosti sťažnosti po tom, ako sa k notifikovanej sťažnosti vyjadrila vláda a sťažovateľ.

Rozhodnutia, ktorými boli sťažnosti vyhlásené za neprijateľné po notifikácii a stanovisku vlády od 1. januára 2019 do 31. decembra 2019:

Č.	Sťažnosť	Meno	Namietaný článok Dohovoru alebo protokolu Predmet súdneho konania	Rozhodnutie (dátum)
1	50817/15	NASK, s.r.o.	D-6/1 právo na spravodlivé súdne konanie v súvislosti s namietaným porušením princípu právnej istoty a rovnosti zbraní	rozhodnutie z 30. 4. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
2	45784/15	Marian Lonský	D-6/1, D-13, 1P-1 právo na prístup k súdu, právo na spravodlivé konanie v súvislosti namietaným s porušením princípu právnej istoty a rovnosti zbraní, právo na pokojné užívanie majetku, právo na účinný prostriedok nápravy	rozhodnutie zo 7. 5. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
3	37016/15	Eubomír Nerušil	D-6/1 právo na spravodlivé konanie	rozhodnutie zo 7. 5. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
4	26147/15	Zlatica Greňová	D-6/1 právo na spravodlivé konanie	rozhodnutie zo 7. 5. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
5	19356/14	Andrea Puškárová	D-6/1 právo na spravodlivé konanie	rozhodnutie zo 7. 5. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
6	4014/12	Peter Jarkovský	D-6/1, D-13, 1P-1 právo na spravodlivé konanie v kontexte namietanej nejednotnosti judikatúry, právo na pokojné užívanie majetku, právo na účinný prostriedok nápravy	rozhodnutie z 2. 7. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú
7	70015/17	Pavol Kapko	D-2 zlučiteľnosť trestného konania s pozitívnymi záväzkami štátu podľa článku 2 Dohovoru	rozhodnutie z 26. 11. 2019 sťažnosť vyhlásená za neprijateľnú

c) predbežné opatrenia a intervencie v roku 2019

V zmysle pravidla 39 Rokovacieho poriadku Súdu môže komora Súdu alebo v prípade potreby jej predseda na návrh strany alebo inej dotknutej osoby, alebo z vlastného podnetu nariadiť stranám akékoľvek predbežné opatrenie, ktoré považuje za potrebné prijať v záujme strán alebo riadneho priebehu konania. Veľká časť nariadených predbežných opatrení sa týka vydania alebo vyhostenia cudzincov, ktorí sa pred Súdom sťažujú na porušenie svojich práv podľa článkov 2, 3, 8 alebo 6 Dohovoru a tvrdia, že v štáte, do ktorého by mali byť vydaní alebo vyhostení, im hrozí smrť, zlé zaobchádzanie alebo nespravodlivé trestné konanie, prípadne, že vydaním alebo vyhostením stratia kontakt so svojou rodinou nachádzajúcou sa vo vydávajúcom alebo vyhostujúcom štáte.

Vo vzťahu k Slovenskej republike Súd v roku 2019 nenariadil žiadne predbežné opatrenie.

Podľa článku 36 ods. 2 Dohovoru a pravidla 44 ods. 3 Rokovacieho poriadku Súdu môže štát, ktorý je zmluvnou stranou Dohovoru a nie je stranou v spore alebo akákoľvek

zainteresovaná osoba odlišná od sťažovateľa so súhlasom Súdu intervenovať v prípade ako tretia strana.

V roku 2019 Slovenská republika ako tretia strana vstúpila do prípadu *O. H. a G. H. proti Nemecku*, týkajúceho sa žiadosti transexuálneho muža, ktorý porodil dieťa, aby bol úradne vedený ako otec dieťaťa. Ďalej Slovenská republika požiadala o možnosť intervenovať vo veľkej skupine prípadov proti Nórsku, týkajúcich sa odobratia maloletých detí zo starostlivosti biologických rodičov nóorskymi orgánmi sociálnej starostlivosti, priznania práva styku biologickým rodičom s odobratými deťmi iba vo veľmi obmedzenom rozsahu, prípadne uvoľnenia odobratých detí na adopciu bez súhlasu ich biologických rodičov resp. proti ich vôli.

III. Stav agendy

a) sťažnosti proti Slovenskej republike

Od roku 1993 do konca roku 2019 Súd notifikoval vláde spolu 1052 sťažností. V roku 2019 bolo vláde notifikovaných 55 sťažností, teda ich počet sa oproti roku 2018 (33 sťažností) zvýšil. Všetky sťažnosti, ktoré boli notifikované vláde v roku 2019, patria do kategórie individuálnych sťažností podľa článku 34 Dohovoru. Žiadna medzištátna sťažnosť podľa článku 33 Dohovoru nebola proti Slovenskej republike podaná a ani Slovenská republika nepodala takúto sťažnosť proti inému zmluvnému štátu Dohovoru. Zoznam sťažností sa nachádza v prílohe č. 2.

b) dohľad VM RE nad výkonom právoplatných rozsudkov Súdu

V priebehu roku 2019 bola sťažovateľom celkovo vyplatená suma 3 258 578,05 EUR, z čoho bolo 54 210 EUR vyplatených v rámci uzavretých zmierov. Prehľad vyplatených súm je uvedený v prílohe č. 3.

V súvislosti s výkonom rozsudkov VM RE sleduje, či boli prijaté všeobecné a individuálne opatrenia nevyhnutné na splnenie rozsudku, pričom berie do úvahy možnosť Slovenskej republiky zvoliť si opatrenia, ktoré v tomto ohľade považuje za najvhodnejšie. Kancelária zástupcu prostredníctvom Stálej misie Slovenskej republiky pri RE, aj prostredníctvom priamych rokovaní s pracovníkmi sekretariátu RE informovala VM RE o plnení záväzkov vyplývajúcich z rozsudkov, a to vo forme informácií predložených v rámci sledovania výkonu rozsudkov vo VM RE, najmä:

- o vyplatení priznaných súm spravodlivého zadost'učinenia;
- o ďalšom vývoji v prípadoch na vnútroštátnej úrovni;
- o distribúcii rozsudkov Súdu na dotknuté orgány a o zverejnení slovenských prekladov rozsudkov Súdu v odbornom právnickom časopise *Justičná revue* (preklady vyhotovila kancelária zástupcu);
- o uskutočnených a pripravovaných legislatívnych zmenách;
- o zmenách v judikatúre vnútroštátnych súdov;

- o ďalších opatreniach uskutočňovaných v rámci výkonu rozsudkov.

Po tom, ako sa VM RE presvedčí, že Slovenská republika prijala všetky nevyhnutné opatrenia na splnenie rozsudku, prijme záverečnú rezolúciu, v ktorej konštatuje, že úlohy podľa článku 46 ods. 2 Dohovoru boli splnené. V roku 2019 VM RE ukončil dohľad nad výkonom 19 rozsudkov a rozhodnutí proti Slovenskej republike vydaním záverečných rezolúcií, ktorými bolo ukončené sledovanie týchto prípadov. Ide o rezolúcie:

- *CM/ResDH(2019)24*, prijatá 30. januára 2019 k rozhodnutiam *Perhács proti Slovenskej republike a 3 ďalšie sťažnosti* z 21. septembra 2017 (č. 12927/16, č. 16230/17, č. 20839/17, č. 27450/17), *Junas a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* z 18. januára 2018 (č. 44005/17, č. 44023/17, č. 50372/17) a *Laduna proti Slovenskej republike* z 12. apríla 2018 (č. 59097/17), ktorými Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľmi;
- *CM/ResDH(2019)102*, prijatá 24. apríla 2019 k rozsudku *Kuc proti Slovenskej republike* z 25. júla 2017 (č. 37498/14), ktorým Súd konštatoval porušenie článku 5 ods. 3 Dohovoru;
- *CM/ResDH(2019)168*, prijatá 10. júla 2019 k rozhodnutiam *Jankech a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* zo 7. júna 2018 (č. 73700/17, č. 77290/17, č. 77363/17), *Uhrín a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* z 27. septembra 2018 (č. 78586/17, č. 3325/18, č. 7378/18), *Šitta proti Slovenskej republike* z 29. novembra 2018 (č. 16570/18), *Sabó a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* z 29. novembra 2018 (č. 73681/17, č. 10732/18, č. 18250/18) a *Marko proti Slovenskej republike* z 29. novembra 2018 (č. 11971/18), ktorými Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľmi;
- *CM/ResDH(2019)167*, prijatá 10. júla 2019 k rozsudkom *Soltész proti Slovenskej republike* z 22. októbra 2013 (č. 11867/09), *Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. proti Slovenskej republike* (č. 2) zo 7. januára 2014 (č. 21666/09), *Ringier Axel Springer Slovakia, a.s. proti Slovenskej republike* (č. 3) zo 7. januára 2014 (č. 37986/09) a *MAC TV s.r.o. proti Slovenskej republike* z 28. novembra 2017 (č. 13466/12), ktorými Súd skonštatoval porušenie článku 10 Dohovoru;
- *CM/ResDH(2019)228*, prijatá 25. septembra 2019 k rozsudku *Silášová a ďalší proti Slovenskej republike* z 28. júna 2016 revidovanému 30. januára 2018 (č. 36140/10), ktorým Súd konštatoval porušenie článku 1 Protokolu č. 1 v dôsledku podmienok povinného prenechania užívania pozemkov sťažovateľov na základe zákona o záhradkových osadách v znení účinnom do 31. marca 2011;
- *CM/ResDH(2019)266*, prijatá 16. októbra 2019 k rozhodnutiam *Hudák a Bača proti Slovenskej republike* z 21. marca 2019 (č. 26730/18 a č. 33643/18), *Jureková a Mlynková proti Slovenskej republike* zo 14. februára 2019 (č. 27984/18 a č. 33876/18), *Hnidka a 2 ďalšie sťažnosti proti Slovenskej republike* z 21. marca 2019 (č. 37844/18, č. 38864/18 a č. 42150/18), *Jozefko proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 21. marca 2019 (č. 45511/18) a *Beca proti Slovenskej republike* zo 17. januára 2019 (č. 7934/18), ktorými Súd rozhodol o vyčiarknutí sťažností na základe zmieru uzavretého medzi vládou Slovenskej republiky a sťažovateľmi.

Zasadnutí Výboru delegátov ministrov Rady Európy sa v roku 2019 pravidelne zúčastňovali niektorí pracovníci kancelárie, ktorých úlohou bolo predovšetkým podávať správy o stave jednotlivých vecí, nad ktorými vykonáva VM RE dohľad, vysvetľovať kroky, ktoré Slovenská republika uskutočnila na odstránenie príčin porušovania Dohovoru tak v rovine všeobecnej, predovšetkým legislatívnej, ako aj v rovine individuálnej, ale aj získavať poznatky z praxe ostatných členských štátov a na ich základe iniciovať legislatívne zmeny v danej oblasti. Uvedený spôsob argumentácie a získavania informácií priamo vo VM RE sa ukázal ako veľmi užitočný.

IV. Závery

V roku 2019 sa sťažnosti proti Slovenskej republike, oznámené Súdom, ako aj uzavreté zmiery, často týkali namietaného porušenia práva na prerokovanie veci v primeranej lehote.

Zástupkyňa pristúpila k zmiernemu riešeniu sťažností týkajúcich sa neprimeranej dĺžky konaní (prípadne k využitiu inštitútu jednostrannej deklarácie vlády) predovšetkým v prípadoch, keď Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) za zistené prietahy v súdnom konaní priznal finančné zadosťučinenie v nedostatočnej výške (*Beca proti Slovenskej republike*, rozhodnutie zo 17. januára 2019; *Maslák proti Slovenskej republike*, rozhodnutie zo 14. februára 2019; *Hudák a Bača proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 21. marca 2019; *Zambojová a Prestová proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 20. júna 2019; *Fiťma a Zelenák proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 29. augusta 2019), alebo nepriznal žiadne finančné zadosťučinenie (*Jureková a Mlynková proti Slovenskej republike*, rozhodnutie zo 14. februára 2019). Pri uzavretí zmiery v týchto prípadoch boli do úvahy vzaté závery Súdu, vyslovené v jeho skorších rozsudkoch (napr. *Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike*, rozsudok zo 7. júla 2009; *Tomčáni proti Slovenskej republike*, rozsudok z 29. septembra 2009; *Rošková proti Slovenskej republike*, rozsudok z 8. decembra 2009; *Majtas proti Slovenskej republike*, rozsudok z 9. novembra 2010; *Palgutová proti Slovenskej republike*, rozsudok zo 17. mája 2004; *Gábriška proti Slovenskej republike*, rozsudok z 13. decembra 2005).

V niektorých prípadoch došlo k zmiernemu riešeniu (prípadne k využitiu inštitútu jednostrannej deklarácie vlády) vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť z dôvodu, že sťažovateľ pred jej podaním nevyčerpal prostriedok nápravy v podobe sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi dotknutého súdu alebo podal sťažnosť predsedovi dotknutého súdu iba formálne, bez toho, aby mal predseda súdu reálnu možnosť uskutočniť nápravu (*Dantsitsová proti Slovenskej republike*, rozhodnutie zo 17. januára 2019; *Hnidka a Jurík proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 21. marca 2019). Rozhodnutie uzavrieť v takýchto prípadoch zmier bolo odôvodnené tým, že prax ústavného súdu, podmieňujúcu úspešné využitie účinného prostriedku nápravy (ústavnej sťažnosti) využitím neúčinného prostriedku nápravy (sťažnosti predsedovi súdu), Súd už v minulosti opakovane odmietol, keďže v dôsledku tohto prístupu sa stáva aj z ústavnej sťažnosti neúčinný prostriedok nápravy (pozri napr. *Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike*, rozsudok z 12. júna 2012; *Komanický proti Slovenskej republike* (č. 6), rozsudok z 12. júna 2012; *Bednár proti Slovenskej republike*, rozsudok z 8. októbra 2013; *Csákó proti Slovenskej republike*, rozsudok z 25. júna 2013; *Grešáková proti Slovenskej republike*, rozsudok z 22. novembra 2016; *Ivan proti Slovenskej republike*, rozsudok z 27. júna 2017). Rovnako sa Súd nestotožnil ani s prístupom ústavného súdu, odmietajúcim ústavnú sťažnosť z dôvodu, že predseda

dotknutého súdu zjednal nápravu a v konaní sa pokračovalo bez ďalších prietáhov (*Klinovská proti Slovenskej republike*, rozsudok z 8. októbra 2013).

V niektorých prípadoch došlo k zmiernemu riešeniu alebo využitiu inštitútu jednostrannej deklarácie vlády z dôvodu, že ústavný súd neposúdil celkovú dĺžku konania prebiehajúceho na viacerých stupňoch alebo pred viacerými orgánmi, resp. neposúdil dĺžku konania v rozsahu umožnenom formuláciou ústavnej sťažnosti (*Maronová a Malý proti Slovenskej republike*, rozhodnutie zo 17. januára 2019; *Jureková a Mlynková proti Slovenskej republike*, rozhodnutie zo 14. februára 2019; *Jozefko proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 21. marca 2019; *Fit'na a Zelenák proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 29. augusta 2019, *Darázs a Adamčo proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 12. septembra 2019; *Kadnár proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 12. septembra 2019). V inom prípade došlo k zmiernemu riešeniu vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd odmietol sťažnosť z dôvodu, že v čase jej podania už bolo vo veci rozhodnuté, avšak konanie nebolo právoplatne skončené (*Hudák a Bača proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 21. marca 2019). Aj v týchto prípadoch vychádzalo rozhodnutie zástupkyne uzavrieť zmier z ustálenej judikatúry Súdu, ktorý predmetný prístup ústavného súdu označil za príliš formalistický a nesúladiť so zárukami článku 6 ods. 1 Dohovoru, tak ako ich interpretuje vo svojich rozhodnutiach Súd (pozri napr. *A. R. spol. s r. o. proti Slovenskej republike*, rozsudok z 9. februára 2010; *Zarembová proti Slovenskej republike*, rozsudok z 23. novembra 2010d; *Bubláková proti Slovenskej republike*, rozsudok z 15. februára 2011).

V ostatných prípadoch bolo vyriešenie veci zmierom uprednostnené vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd odmietol sťažnosť prijať na konanie z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti alebo sťažnosti nevyhoveli (*Zambojová a Prestová proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 20. júna 2019; *Darázs a Adamčo proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 12. septembra 2019; *Civilco MKH spol. s r.o. proti Slovenskej republike*, rozhodnutie z 12. septembra 2019). K uzavretiu zmieru došlo v týchto prípadoch z dôvodu, že dĺžka namietaného konania nebola vzhľadom na judikatúru Súdu obhájitelná (pozri napr. *Paldan proti Slovenskej republike*, rozsudok z 15. decembra 2009; *Sýkora proti Slovenskej republike*, rozsudok z 18. januára 2011; *Dudičová proti Slovenskej republike*, rozsudok z 8. januára 2009).

Pokiaľ ide o problémy, ktoré Súd v rozsudkoch vyhlásených v roku 2019 identifikoval, významný je rozsudok *Adamčo a ďalší proti Slovenskej republike* (rozsudok z 2. novembra 2019), v ktorom Súd rozhodol o porušení práva na spravodlivé konanie, zaručeného článkom 6 Dohovoru. Sťažovateľ tvrdil, že mu v dôsledku častých a nejasných zmien v zložení senátov rozhodujúcich v jeho veci na prvom stupni (najmenej osem zmien) a na odvolacom stupni (najmenej päť zmien) bolo odopreté právo na prejednanie veci súdom zriadeným na základe zákona. Ďalej sa sťažoval, že mu neboli doručené vyjadrenia prokurátora k jeho odvolaniu a k jeho dovolaniu, v dôsledku čoho bol zbavený možnosti reagovať na ne. Napokon namietal, že trestné konanie proti nemu bolo nespravodlivé, pretože jeho odsúdenie sa v rozhodujúcej miere zakladalo na dôkazoch od svedka, ktorý ako spoluobvinený v tej istej trestnej veci uzavrel dohodu s prokurátorom a ktorý teda mal očividný motív svedčiť podľa tejto dohody namiesto toho, aby vypovedal pravdivo. Súd vo svojom rozsudku akceptoval argumentáciu vlády, že sťažnosť na porušenie práv v dôsledku zmien v zložení senátov konajúcich súdov je neprijateľná, pretože sťažovateľ mal tieto výhrady uviesť v priebehu trestného konania v odvolaní proti odsudzujúcemu rozsudku a v ústavnej sťažnosti. Sťažovateľovo tvrdenie o tom, že namietal proti zloženiu senátu prvostupňového súdu na verejnom zasadnutí pred odvolacím súdom, bolo podľa vlády

nepodložené, pretože v zápisnici z verejného zasadnutia takéto sťažovateľovo tvrdenie zachytené nebolo a sťažovateľ proti zneniu zápisnice nenamietal. Pokiaľ ide o zloženie senátu odvolacieho súdu, vláda argumentovala, že v ústavnej sťažnosti sťažovateľ neformuloval takúto námietku. Súd si tieto argumenty osvojil a príslušnú časť sťažnosti odmietol pre nevyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy. Čo sa týka namietaného porušenia práv v dôsledku nedoručenia vyjadrení prokurátora sťažovateľovi, Súd poukázal na to, že vo vyjadrení z augusta 2008 k sťažovateľovmu odvolaniu sa prokurátor vyjadroval k rôznym právnym aspektom a k dôkazom vo veci a vo vyjadrení z marca 2010 k sťažovateľovmu dovolaniu sa prokurátor v krátkosti vyjadril ku všetkým dôvodom sťažovateľovho dovolania a odvolal sa na svoje vyjadrenie z augusta 2008. Súd bol toho názoru, že nezaslaním dotknutých vyjadrení prokurátora sťažovateľovi bolo popreté sťažovateľovo právo na spravodlivé konanie. Pokiaľ ide o usvedčujúcu výpoveď svedka, Súd poukázal na to, že ostatné dôkazy boli nepriame, mali dôkazný význam iba pri ich posúdení s priamym dôkazom v podobe dotknutej svedeckej výpovede a k rozhodujúcemu zvratu v prípade došlo práve v dôsledku zmeny výpovede tohto svedka. Preto podľa Súdu išlo o rozhodujúci dôkaz proti sťažovateľovi. Ďalej poukázal na to, že sťažovateľovým tvrdením o nedôveryhodnosti výpovede pre výhody, ktoré tento svedok získal, sa osobitne zaoberal iba odvolací súd, ktorý ho posúdil len z hľadiska výhod získaných v trestnom konaní proti sťažovateľovi, avšak nezaoberal sa prípadnými výhodami získanými týmto svedkom v inom trestnom konaní, v ktorom vystupoval ako obvinený z vraždy. Týmito aspektmi sa nezaoberali ani dovolací súd, ani ústavný súd. Podľa Súdu sa konajúce súdy nevenovali ani skutočnosti, že tento usvedčujúci dôkaz pochádza od osoby, ktorá bola sama zapletená v danom trestnom čine. Výhoda, ktorú pritom táto osoba získala v danom trestnom konaní, nepredstavovala iba zníženie trestu alebo finančnej sankcie, ale predstavovala praktickú beztrestnosť za trestný čin vraždy. Súd tiež podotkol, že všetky rozhodnutia týkajúce sa trestného stíhania tejto osoby boli prijaté prokuratúrou bez akejkoľvek súdnej kontroly. Podľa názoru Súdu, použitie výpovede tohto svedka v trestnom konaní proti sťažovateľovi, vzhľadom na význam tohto dôkazu, nebolo za osobitných okolností prípadu sprevádzané primeranými zárukami na zabezpečenie celkovej spravodlivosti konania.

Ďalším významným rozsudkom je *M. M. B. proti Slovenskej republike* (rozsudok z 26. novembra 2019), ktorý sa týkal porušenia práva na rešpektovanie súkromného života zaručeného článkom 8 Dohovoru. Prípado sa týkal vyšetrovania podozrenia zo sexuálneho zneužívania maloletej sťažovateľky jej otcom. V sťažnosti podanej na Súd sťažovateľka tvrdila, že orgány činné v trestnom konaní a ústavný súd nespĺnili svoj pozitívny záväzok chrániť jej fyzickú integritu a súkromný život a uskutočniť účinné vyšetrovanie tvrdení o sexuálnom zneužívaní. Argumentovala, že vnútroštátne orgány zastavili trestné stíhanie so záverom, že skutok, pre ktorý sa viedlo, sa nestal, aj napriek tomu, že bolo potvrdené, že bola sexuálne zneužívaná a tvrdila, že rozhodnutie z októbra 2015 bolo svojvoľné a nedostatočne odôvodnené. Súd konštatoval, že námietky uvedené v sťažnosti môžu vyvolať otázky z hľadiska článkov 3 a 8 Dohovoru, zakotvujúcich zákaz zlého zaobchádzania a právo na rešpektovanie súkromného života, podľa ktorých bola sťažnosť vláde oznámená, avšak rozhodol sa posúdiť sťažnosť iba podľa článku 8 Dohovoru. Súd vo svojom rozsudku neakceptoval námietku vlády, že sťažovateľka mohla v priebehu vyšetrovania podať podnet podľa zákona o prokuratúre a domáhať sa nápravy nedostatkov vo vyšetrovaní, a to s poukazom na to, že ani ústavný súd, pred ktorým rovnako platí princíp subsidiarity poskytovanej ochrany, neodmietol sťažovateľkinu ústavnú sťažnosť pre nevyčerpanie tohto prostriedku nápravy. Čo sa týka podstaty sťažnosti, Súd s poukazom na to, že vyšetrovanie bolo začaté bezodkladne po podaní trestných oznámení, konštatoval, že v tomto prípade nevyvstávajú otázky ohľadom rýchlosti vyšetrovania. Pokiaľ ide o účinnosť vyšetrovania, Súd

zdôraznil, že vo veci podozrenia zo sexuálneho zneužívania maloletej sťažovateľky bolo na vnútroštátnej úrovni vypracovaných viacerých znaleckých posudkov, ktorých závery si navzájom odporovali. Za tejto situácie sa vyšetrovateľ obrátil na Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie dieťaťa, ktorého znalkyne vyšetrili sťažovateľku a podľa nich bolo vysoko pravdepodobné, že dieťa malo skúsenosť so sexuálnym zneužívaním. Súd zdôraznil, že aj keď ku výpovedi maloletého dieťaťa je potrebné pristupovať s najväčšou obozretnosťou, žiadny z vypracovaných znaleckých posudkov nekonštatoval, že by sťažovateľka mala sklony ku klamstvu. Uznal, že vnútroštátne orgány stáli pred ťažkou úlohou a konštatoval, že nepodceňuje snahu vyvinutú zo strany vyšetrovateľa a zainteresovaných prokurátorov v tomto prípade. Podľa jeho názoru tu vyvstala skôr otázka hodnotenia dôkazov a prijatia odôvodneného a presvedčivého rozhodnutia, než otázka ich zadovážovania. V tomto ohľade mal Súd výhrady voči tomu, akú váhu prikladal vyšetrovateľ viacerým záverom posudku ústavu, vypracovaného s cieľom vyriešiť rozpory v predchádzajúcich posudkoch, ako aj voči tomu, že závery znalkyne ohľadom osobnosti otca neboli bližšie objasnené. Kritike podrobil aj rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, ktoré podľa neho neobsahovalo podrobné a presvedčivé odôvodnenie. Súd na základe uvedených úvah dospel k záveru, že spôsob, akým boli v tomto prípade implementované mechanizmy trestného práva, nespĺňal pozitívne povinnosti štátu podľa článku 8 Dohovoru. Súd šiestimi hlasmi k jednému dospel k záveru, že tento článok bol porušený.

Zástupkyňa dlhodobo sleduje prípady týkajúce sa odoberania detí zo starostlivosti biologických rodičov bez relevantných dôvodov a ich prípadných adopcií bez súhlasu rodičov, ktoré prebiehajú na Súde. Dôvodom je okrem iného aj skutočnosť, že zástupkyňa bola informovaná o viacerých prípadoch slovenských detí, odobratých zo starostlivosti rodičov v cudzine, predovšetkým vo Veľkej Británii. Aj v Nórsku čelia rodiny podobnému prístupu. V jednom z prípadov (široko medializovaný prípad rodiny Ladických) v prospech rodičov intervenovalo aj viacerých slovenských orgánov verejnej moci, predovšetkým Komisárka pre deti, predchádzajúca ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky, aj bývalá vedúca slovenskej delegácie Parlamentného zhromaždenia Rady Európy. Z uvedených dôvodov Slovenská republika intervenuje ako tretia strana vo viacerých prípadoch týkajúcich sa odobratia detí zo starostlivosti rodičov nóorskymi orgánmi starostlivosti o deti a mládež. Významným v tomto ohľade je rozsudok veľkej komory Súdu v prípade *Strand Lobben a ďalší proti Nórsku* z 10. septembra 2019. Tá opätovne posúdila prípad, v ktorom sedemčlenná komora Súdu štyrmi hlasmi proti trom dospela k záveru, že rozhodnutím umožňujúcim adopciu druhej sťažovateľky pestúnmi nedošlo k porušeniu práva jej biologickej matky (prvej sťažovateľky) na rešpektovanie rodinného života podľa článku 8 Dohovoru. Okrem Slovenskej republiky v konaní v tejto veci intervenovalo aj niekoľko ďalších európskych štátov. Vo svojej písomnej intervencii Slovenská republika inter alia uviedla, že judikatúra Súdu primárne chráni biologickú rodinu, náhradná starostlivosť o dieťa by sa mala považovať za dočasné opatrenie, ktoré by sa malo byť ukončené hneď, ako to okolnosti dovoľia, a akékoľvek rozhodnutie o takomto umiestnení by malo byť konzistentné s konečným cieľom zjednotiť biologického rodiča s jeho dieťaťom. Slovenská republika (ako aj Česká republika) vo svojej intervencii poukázala na nevyhnutnosť udržania týchto princípov. Naopak žalované Nórsko, ako aj intervenujúce vlády Talianska, Dánska a Spojeného kráľovstva uviedli, že Súd by nemal v takýchto prípadoch vystupovať ako štvrtá inštancia a znovu posudzovať okolnosti prípadu. Veľká komora Súdu tak ale urobila a dospela k záveru o porušení práv sťažovateľov. Slovenská republika využila možnosť podľa článku 36 ods. 2 Dohovoru a intervenovala okrem prípadu *Strand Lobben* aj v prípadoch *K. O. a V. M. proti Nórsku* a *Bodnariu a ďalší proti Nórsku*. Dňa 17. júna 2019 bolo nórskej vláde oznámených ďalších 16 sťažností týkajúcich sa uvedenej problematiky. Slovenská republika požiadala o

povolenie intervencie vo všetkých 16 prípadoch. Slovenská republika požiadala o povolenie intervenovať aj v ďalšej skupine 8 prípadov podobného charakteru proti Nórsku, ktoré boli nórskej vláde oznámené v októbri tohto roku. V intervenciách bude aj naďalej podporovať aktuálnu judikatúru Súdu primárne chrániacu biologickú rodinu, od ktorej sa tento v prípade Strand Lobben neodklonil.

Pri príležitosti 30. výročia platnosti Dohovoru OSN o právach dieťaťa sa v Inštitúte vzdelávania Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v Omšeni uskutočnila slávnostná konferencia, ktorú pripravil rezort spravodlivosti s spolu so Spoločnosťou priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar a Justičnou akadémiou Slovenskej republiky. Zúčastnili sa na nej rodinní sudcovia, odborníci z akademickej obce, zamestnanci Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky, mimovládnych a náboženských organizácií a psychológovia. Aktívne sa zúčastnili aj mnohí zahraniční hostia, ktorí pomáhajú rodičom čeliacim odnímaniu detí bez relevantných dôvodov vo viacerých krajinách Rady Európy. Zástupkyňa na konferencii vystúpila s prednáškou o judikatúre Súdu, relevantných rezolúciách Parlamentného zhromaždenia Rady Európy a aktuálnom rozsudku veľkej komory v prípade *Strand Lobben proti Nórsku*. Spoločnosť priateľov detí z detských domovov Úsmev ako dar udelila na slávnostnej konferencii ocenenia „za významnú dlhoročnú pomoc pri obhajobe práv detí v ťažkých životných situáciách“ zástupkyňi Marici Pirošíkovej, Róbertovi Dobrovodskému z Právnickej fakulty v Trnave a zároveň odborníkovi Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky na civilné právo, generálnej riaditeľke Sekcie sociálnej a rodinnej politiky Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR Nadežde Šebeovej, predsedovi Asociácie rodinných sudcov Petrovi Rajňákovi, podpredsedníčkam Asociácie rodinných sudcov Eve Farkašovej a Adriane Konkolovskej a advokátke Margite Medveczkej.